

16 WERKPROTOCOL SLECHTVALK

Dit werkprotocol vormt een aanvulling op de inleidende informatie in Hoofdstuk 12.

Figuur 43. Slechtvalk.

16.1 Maatregelen ter bevordering

Voor Slechtvalk worden geen specifieke maatregelen genomen: nestkasten bevinden zich momenteel allemaal op terreinen van klanten.

De plaatsing van nestkasten is een veelgebruikte maatregel om het broeden van Slechtvalken op hoge bouwwerken te controleren (Drewitt 2014, Pagel *et al.* 2018). Ook het verplaatsen van kasten kan toegepast worden om de valken weg te houden van ongewenste broedlocaties of de vogels te vrijwaren van verstoring (Bird *et al.* 2018). Bovendien produceren broedparen in nestkasten meer jongen dan koppels die vrij op gebouwen broeden (Gahbauer *et al.* 2015).

16.2 Voorkomen in het havengebied

Slechtvalken broeden overwegend in speciaal voor deze soort aangebrachte nestkasten. Deze locaties hebben de functie van voortplantingsbiotoop en uitzichtpunt van waaraf gejaagd wordt. Incidenteel worden ook (dak)delen van hoge bebouwing, schoorstenen en industriële installaties bewoond.

16.3 Planning werkzaamheden

JAN	FEB	MAA	APR	MEI	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
Buiten broedperiode: september t/m februari											

16.4 Maatregelen ontheffing bij alle werkzaamheden

Het verwijderen van een nest van een Slechtvalk moet altijd in overleg met een deskundige gebeuren. Werkzaamheden van welke aard ook rondom het nest moeten gebeuren buiten het broedseizoen.

Onder begeleiding van een ecologisch deskundige
Indien de werkzaamheden niet volgens planning kunnen worden uitgevoerd, wordt ervoor gezorgd dat de vervangende nestkast langer op een ander geschikt gebouw gehandhaafd blijft.
Ruim vóór het broedseizoen wordt een vervangende nestkast geplaatst op een nabijgelegen gebouw. De huidige kast wordt vervolgens gedicht of verwijderd.
Het plaatsen van wering op ongewenste potentiële nestlocaties. Hiervoor gebruikt men bij voorkeur grove netten waar de vogels niet in verstrikt kunnen raken (Slankard <i>et al.</i> 2020).
Het instellen van beschermde zones rondom kwetsbare locaties. Door betreding en activiteiten rondom kwetsbare locaties te minimaliseren wordt verstoring van de valken voorkomen. Voor de grootte van de zone bestaat geen universele norm. Voor de Buizerd <i>Buteo buteo</i> noemt het Kennisdocument van BIJ12 (2017) een zone van minimaal 75 meter rondom een boomnest. Slechtvalken broeden op hoogte en daardoor is er vaak al sprake van een verticale zone van significante omvang. In de praktijk zal de beschermde zone per geval bepaald moeten worden. Slankard <i>et al.</i> (2020) gebruikten aanvankelijk een zone van 91 meter bij werkzaamheden aan een brug met nestkast. Uit langdurige observaties tijdens dat project bleek dat bij kleine of eenmalige werkzaamheden een veel kleinere buffer (46 meter) ook werkbaar bleek. Bij luide en herhaalde werkzaamheden werd een zone van 69-91 meter gehandhaafd, afhankelijk van de plaatsing van de valken ten opzichte van de werkzaamheden.
De planning aanpassen op kwetsbare periodes. Het broedseizoen van Slechtvalken vangt medio februari aan en loopt door tot in juli wanneer de jongen uitgevlogen zijn. In die periode doorlopen de valken verschillende fases in het broedproces die niet allemaal even kwetsbaar zijn. De vestigingsfase in februari is voor een groot deel bepalend of er sprake zal zijn van een beschermde situatie. Dit is met name relevant voor situaties waarin een nieuwe vestiging dreigt, of wanneer werende maatregelen worden ingezet. De leg van de eieren is een van de kwetsbaarste momenten in het broedproces. Het vrouwtje legt de eieren van eind maart tot half april. Verstoring in die periode kan tot verlies van eieren of het hele broedsel leiden, dus inclusief het verlaten van de nestplaats. Ook de periode tijdens en kort na het uitkomen van de eieren is extra kwetsbaar voor verstoring. De kans is dan klein dat de ouders het nest in de steek laten, maar wanneer zij aanhoudend opvliegen om alarm te slaan, kunnen kuikens sterven aan onderkoeling of predatie door roofdieren (bijvoorbeeld kraaien) die hun kans waarnemen. Door vooraf goed te plannen op de behoeften van de Slechtvalken kan vertraging in het bouwproces worden vermeden. Denk hierbij ook aan de opties aangepaste werkzaamheden of activiteiten die minder verstorend zijn in kwetsbare periodes.
Intensieve observatie van de Slechtvalken. Door de valken nauwgezet te laten observeren door een ecooloog, kunnen werkzaamheden afgestemd worden op kwetsbare fases in het broedproces (zie boven). De Zuid-Hollandse Slechtvalken worden al jaren gevolgd door Werkgroep Slechtvalk Nederland. Het gaat hierbij om een of twee nestbezoeken per jaar. Deze controles hebben in de regel geen negatieve effecten op het broedsucces. Hierbij kan ook het gebruik van een webcam of ander camerasysteem worden overwogen. Zo kan de leg of het uitkomen van de eieren precies worden waargenomen en gecommuniceerd. Ook kan beoordeeld worden of bepaalde werkzaamheden meer of minder effect hebben dan verwacht. Gaandeweg het bouwproces kunnen dan aanpassingen worden gemaakt. Zo kan blijken dat de valken onverschillig zijn voor werkzaamheden waardoor de beschermde zone kan worden verkleind.

Voorlichting van betrokkenen. Alle betrokkenen in het bouwproces dienen zich bewust te zijn van de aanwezigheid van de Slechtvalken. Geregelde updates over de voortgang van het broedpaar en de jongen helpt de betrokkenheid te vergroten. Dit helpt onbedoelde verstoringen te voorkomen en zorgt voor bewustwording bij de projectverantwoordelijken.